

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2017. gada 7. novembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Gunārs Kusiņš un Aldis Laviņš,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Mārtiņa Kalniņa (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 167/2017),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – Kodekss) 289.²⁰ panta ceturto, piekto, sesto un septīto daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam, kā arī par spēkā neesošu no Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskāruma rašanās brīža;

1.2. apturēt Cēsu rajona tiesas 2017. gada 17. jūlija sprieduma lietā Nr. 111007716 izpildi līdz Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās brīdim.

2. Kodeksa 289.²⁰ panta ceturkā, piektā, sestā un septītā daļa nosaka:

„Ja pastāv vismaz viens no šā kodeksa 289.¹⁷ panta trešajā daļā minētajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, tiesnesis pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu un nosaka dienu, kad sūdzība tiks izskatīta rakstveida procesā.

Ja tiesnesis, kuram apelācijas sūdzība nodota izlemšanai, atzīst, ka apelācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma, jo nepastāv tās ierosināšanas pamati, jautājumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu 10 dienu laikā izlemj trīs tiesneši koleģiāli.

Ja kaut viens no trim tiesnešiem uzskata, ka pastāv vismaz viens no šā kodeksa 289.¹⁷ panta trešajā daļā minētajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, tiesneši pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu un nosaka dienu, kad sūdzība tiks izskatīta rakstveida procesā.

Ja tiesneši vienbalsīgi atzīst, ka nepastāv neviens no šā kodeksa 289.¹⁷ panta trešajā daļā minētajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, tiesneši pieņem lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību. Lēmumu sastāda rezolūcijas veidā, norādot tiesnešus, kuri pieņēma lēmumu. Lēmums nav pārsūdzams. Par pieņemto lēmumu paziņo apelācijas sūdzības iesniedzējam.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts

pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums atzīt likuma normas par neatbilstošām Satversmes normai ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

6.1. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ar iestādes lēmumu ir saukts pie administratīvās atbildības. Pieteikuma iesniedzējs iestādes sākotnējo lēmumu apstrīdējis un tad pārsūdzējis pirmās instances tiesā, kas šo sūdzību noraidījusi, bet iestādes lēmumu atstājusi negrozītu. Minēto tiesas spriedumu Pieteikuma iesniedzējs pārsūdzējis apelācijas kārtībā. Pamatojoties uz Kodeksa 289.²⁰ panta piekto un septīto daļu, trīs apelācijas instances tiesas tiesneši pieņēmuši lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību. Tādējādi Kodeksa 289.²⁰ panta piektā un septītā daļa Pieteikuma iesniedzējam ir piemērota, un pieteikumā ir norādīts, ka šīs normas liedz viņam tiesības uz apelācijas sūdzības izskatīšanu un motivētu tiesas nolēmumu.

Līdz ar to pieteikums par Kodeksa 289.²⁰ panta piektās un septītās daļas atbilstības izvērtēšanu Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

6.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Kodeksa 289.²⁰ panta ceturtnā un sestā daļa apelācijas instances tiesas tiesnešiem piešķir tiesības atteikt apelācijas tiesvedības ierosināšanu un šādu lēmumu nemotivēt. Pieteikumā norādīts, ka lēmums par apelācijas par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību administratīvā pārkāpuma lietā pieņemts arī uz Kodeksa 289.²⁰ panta ceturtnās un sestās daļas

pamata. Proti, arī minētās normas rada Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteikto pamattiesību aizskārumu.

Satversmes tiesa ir vairākkārt atzinusi, ka personas pamattiesību aizskārumus ir saprotams tādējādi, ka tieši apstrīdētā norma rada pieteikuma iesniedzējam nelabvēlīgas sekas (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 7. punktu*).

Kodeksa 289.²⁰ panta ceturtā un sestā daļa nosaka kārtību, kādā pieņemams lēmums par apelācijas tiesvedības ierosināšanu. Savukārt no pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējam pamattiesību aizskārumu varētu radīt tieši atteikums ierosināt apelācijas tiesvedību un šāda lēmuma pieņemšana rezolūcijas formā. Turklāt no pieteikumam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Kodeksa 289.²⁰ panta ceturtā un sestā daļa Pieteikuma iesniedzējam nav piemērota. Tādējādi pieteikumā nav pamatots, ka tieši Kodeksa 289.²⁰ panta ceturtā un sestā daļa rada Pieteikuma iesniedzējam pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums šajā prasījuma daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu iespēju nav.

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, jo lēmums par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību administratīvā pārkāpuma lietā nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no Vidzemes apgabaltiesas tiesnešu 2017. gada 10. augusta lēmuma par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību administratīvā pārkāpuma lietā

Nr. 111007716 pieņemšanas. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2017. gada 10. oktobrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums par Kodeksa 289.²⁰ panta piektās un septītās daļas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par Kodeksa 289.²⁰ panta piektās un septītās daļas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikums šajā prasījuma daļā atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

9. Papildus prasījumam atzīt apstrīdētās Kodeksa normas par neatbilstošām Satversmei, Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu apturēt Cēsu rajona tiesas 2017. gada 17. jūlija sprieduma lietā Nr. 111007716 (turpmāk – spriedums lietā Nr. 111007716) izpildi līdz Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās brīdim.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta piekto daļu konstitucionālās sūdzības (pieteikuma) iesniegšana neaptur tiesas nolēmuma izpildi, izņemot gadījumus, kad Satversmes tiesa lēmusi citādi.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka nolēmuma izpildes apturēšana ir uzskatāma par ārkārtēju tiesas procesa līdzekli, kas ir piemērojams vienīgi svarīgu mērķu sasniegšanai. Piemēram, lai nodrošinātu personas tiesību aizsardzību tādos gadījumos, kad nolēmuma izpilde attiecīgajā vispārējās jurisdikcijas tiesas lietā pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas nolēmuma izpildi vai radīt būtisku kaitējumu pieteikuma iesniedzējam. Tādējādi, lemjot par lūgumu apturēt tiesas nolēmuma izpildi, Satversmes tiesa izvērtē: 1) vai pieteikumā ir sniegts pamatojums šādam lūgumam; 2) vai lietā pastāv tādi apstākļi, kuru dēļ nolēmuma izpilde pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas nolēmuma izpildi, vai nolēmuma izpilde varētu radīt būtisku kaitējumu pieteikuma

iesniedzējam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2014. gada 19. jūnija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. 2014-09-01 4. un 5. punktu*).

No pieteikumam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka par pieļautajiem administratīvajiem pārkāpumiem Pieteikuma iesniedzējam piemērots sods 300 *euro* apmērā un tiesību atņemšana ieņemt personālsabiedrības lietveža, personālsabiedrību pārstāvēt tiesīgā biedra, kapitālsabiedrības valdes locekļa, kapitālsabiedrības padomes locekļa, prokūrista, parastā komercpilnvarnieka, pārstāvja filiālē, komercsabiedrības likvidatora, sabiedrības kontroliera, kā arī revidenta amatus uz vienu gadu. Pieteikumā norādīts, ka Pieteikuma iesniedzējs kopš 2001. gada vada ģimenes uzņēmumu, kas ir viņa galvenā darba vieta. Aizliegums veikt šo nodarbošanos vienu gadu ierobežojot Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 106. pantā noteiktās tiesības.

Tomēr no pieteikuma neizriet, ka konkrētajā gadījumā pastāv tādi apstākļi, kuru dēļ sprieduma lietā Nr. 111007716 izpilde varētu radīt būtisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzējam. Pieteikumā nav sniegts pamatojums arī tam, ka minētā sprieduma izpilde varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas nolēmuma izpildi.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja lūgums ir noraidāms.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 19.² panta piekto daļu un 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.²⁰ panta piektās un septītās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam” pēc Mārtiņa Kalniņa pieteikuma (pieteikums Nr. 167/2017).

2. Atteikties ierosināt lietu par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.²⁰ panta ceturtās un sestās daļa atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

3. Atzīt, ka nav nepieciešams uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – iesniegt atbildes rakstu, jo 2017. gada 18. septembrī ir ierosināta lieta Nr. 2017-22-01 „Par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.²⁰ panta

piektās un septītās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam” un Saeima jau ir uzaicināta iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

4. Noraidīt Mārtiņa Kalniņa lūgumu apturēt Cēsu rajona tiesas 2017. gada 17. jūlija sprieduma lietā Nr. 111007716 izpildi.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova